

Wytyczne do kształtowania dodatkowej zieleni na Rynku w Kielcach

1. Do poniższych wytycznych i zalecań załącza się roboczy szkic koncepcyjny – zarówno wytyczne jak i szkic nie są materiałami obligatoryjnymi do realizacji, a jedynie sformułowaniem pewnego kierunku kształtowania kompozycji, zapewniającego jednorodność wnętrza urbanistycznego, wyjściową inspirację dla projektanta. Dopuszcza się modyfikację ww. idei i inne rozwiązania detaliczne pod warunkiem zapewnienia niezbędnej przestrzeni na okazjonalne wydarzenia organizowane w przestrzeni rynku.
2. Wprowadzenie dodatkowej zieleni w obrębie Rynku należy kompozycyjnie zaprojektować w taki sposób, aby zachować w wielopunktowych widokach perspektywicznych jednorodność widokową wnętrza urbanistycznego średniowiecznego placu. Zaleca się raczej kompozycję swobodną, z możliwością kształtowania ew. liniowych szpalerów drzew wyłącznie w następujących lokalizacjach;
 - a) uzupełnienie szeregu 3. istniejących drzew przed pierzeją południową o dodatkowe dwa drzewa średniej wielkości, z zachowaniem istniejącego rytmu oraz (ze względu na brak możliwości zapewnienia tak obszernej powierzchni biologicznie czynnej, jak przy drzewach istniejących) z zastosowaniem krat okółodrzewnych lub innego rozwiązania technicznego nawierzchni przepuszczalnej (odtworzenie nasadzeń z okresu międzywojennego);
 - b) ewentualne uformowanie szpaleru kameralnej wielkości drzew (docelowa średnica korony maksymalnie ok. 3,50 m) wzdłuż wschodniej krawędzi płyty głównej, pomiędzy granicą sezonowych ogródków gastronomicznych a krawędzią jezdni;
 - c) ewentualny szpaler max. 3 drzew o pokroju zdecydowanie wertykalnym w linii dawnej północnej pierzei kamienic częściowo wyburzonych w XIX w. pod budowę ulicy Warszawskiej i tzw. placu Św. Tekli (z zachowaniem ekspozycji na zabytkową figurę)
3. Poza powyższymi sugestiami proponuje się dodatkowo się następujące zmiany i uzupełnienia w zakresie zieleni;
 - 1) Całkowita rekompozycja przedpola budynku Urzędu Miasta w celu istotnego zwiększenia powierzchni zielonej, biologicznie czynnej (inspiracja: fotografie historyczne). W chwili obecnej dwa moduły tzw. boskietów pełnych ze strzyżonego cisa w modułach posadzki na przedpolu budynku nie zachowują kierunku osi fasady budynku Urzędu Miasta, są względem niej przekrzywione o ok. 17° w kierunku południowym. Należy powiększyć powierzchnię zieloną w parterze na przedpolu budynku w sposób maksymalnie możliwy, budując kompozycję podkreślającą oś fasady głównej (portyku). Pożądane jest, aby kompozycja zieleni jednocześnie wpisywała się w modułowy rysunek posadzki, jak i podkreślała oś fasady. Co do zasady (za wyjątkiem elementów ujętych w lit. „b”, na przedpolu budynku Urzędu Miasta należy zaprojektować zieleń niską. W celu podkreślenia osi fasady sugeruje się;
 - a) wytyczenie przejścia pieszego z centralnej części płyty głównej Rynku do portyku wejściowego do budynku poprzez nową powierzchnię zieloną w sposób wpisujący się w kierunek głównej osi fasady
 - b) wprowadzenie symetrycznie względem osi fasady (osi przejścia o który mowa w lit. „a”) nasadzeń dwóch wyższych roślin (mini drzewka, duże krzewy, formy strzyżone) o regularnym pokrojuPonadto, w rejonie obrysu nowej powierzchni zielonej należy zaprojektować możliwie dużą ilość siedzisk – w szczególności od strony centralnej części płyty Rynku.
Należy zachować przejście wzdłuż fasady budynku Urzędu Miasta na kierunku ulica Mała – ulica Kozia.
Należy zaprojektować nowe miejsce pod bożonarodzeniową choinkę – najlepiej na osi fasady/portyku budynku Urzędu Miasta.
 - 2) Stworzenie atrakcyjnej kompozycji zieleni pnącej na bazie zarysowanego w posadzce rzutu dawnego renesansowego ratusza w centralnej części Rynku wg następujących sugestii:
 - a) kompozycja powinna się składać ze zbioru pionowych zielonych form zbudowanych z zieleni pnącej na szkieletach stalowych wyposażonych w kraty do pnączy (ogrodowe trejaże, boskiety, rodzaj wąskich pergoli);
 - b) podnoszenie rzutu d. ratusza w formie „zielonych ścian” należy zaprojektować w sposób fragmentaryczny – tak, aby zapewnić penetrację przestrzeni d. ratusza we wszystkich kierunkach oraz nie tworzyć przestrzeni izolowanych, zamkniętych, sugerujących odtworzenie kubatury;

- i) „zielone ściany” należy lokalizować w południowo-wschodniej części zarysu d. ratusza (na południe od przekątnej rzutu na kierunku wschód – zachód) tak, aby pozostawić w centralnej części płyty wolną przestrzeń do organizacji różnego rodzaju wydarzeń); dopuszcza się wypełnienie rejonu narożników/narożnika celem uzyskania sztywności zasadniczej konstrukcji (w szczególności w rejonie d. wieży);
- ii) dopuszcza się wypełnienie rejonu narożników celem uzyskania sztywności zasadniczej konstrukcji (w szczególności w rejonie d. wieży);
- iii) elementy konstrukcji zabezpieczyć przed korozją;
- c) docelowa forma zielona winna być zbliżona grubością swojej „masy” w przekroju do grubości ścian d. ratusza (1,1÷1,4 m),
- d) wysokość zielonych form zróżnicowana (ale na tyle duża, żeby dawać cień dla użytkowników od południowego słońca); sugeruje się stworzenie lokalnej subdominanty „zielonej ściany” w miejscu lokalizacji d. wieży do maksymalnej wysokości rzędu kilku metrów;
- e) należy minimalizować wzajemne zacienianie form zielonych światłem słonecznym wschodnim i południowym, szczególnie przy przyjęciu pnączy tzw. „zimozielonych”;
- f) preferuje się kierunek kompozycji większości „zielonych ścian” wschód – zachód;
- g) uformowanie górnych krawędzi „zielonych ścian” dowolne (nie ma obowiązku uformowania poziomego), dopuszczalne uformowanie „płynne”, krzywoliniowe lub pod kątem, łamane (w szczególności w odniesieniu do geometrii formy zielonej subdominanty w miejscu d. wieży);
- h) główna konstrukcja wsporcza pod zielone pnącza winna być atrakcyjna formalnie sama w sobie (bez materiału zielonego) – w szczególności dotyczy to elementów głównej konstrukcji nośnej (wykończenie dla pnączy – np. delikatną siatką metalową), tworząc rodzaj ażurowej metalowej formy przestrzennej (rzeźby) o wyrazie zdecydowanie współczesnym, przy czym należy;
- i) zaprojektować sposób mocowania konstrukcji do podłoża w sposób dyskretny, sugeruje się pozostawienie widoczności wyniesionych narożników kamiennych murków i wieży;
- ii) obliczyć projektowaną konstrukcję na obciążenia wiatrem oraz śniegiem/wilgocią docelowej zielonej masy wypełniającej trejaże – także, przewidzieć obciążenie ewentualnych „wspinaczy” po konstrukcji;
- i) należy zaprojektować w dyskretnych miejscach posadzki w rejonie „zielonych ścian” odsłonięcie powierzchni biologicznie czynnej w wielkości minimalnie niezbędnej (najlepiej w sposób dostosowany do modułu płyt posadzkowych) – całość należy obowiązkowo wyposażyć w instalację nawadniającą;
- j) przy projektowaniu trejaży/boskietów/pergoli i doborze roślin pnących należy unikać docelowych form strzyżonych, „kanciastych”, „pudełkowatych”; o ile bazą dla kompozycji jest w istocie rzut renesansowych ścian budynku, należy unikać w docelowej formie „ścian” wrażenia fragmentarycznych elementów architektonicznych o silnie wykształconych idealnych płaszczyznach – docelowy kształt i faktura zieleni powinny być swobodne, naturalne, miękkie, organiczne, z przerostami, nawisami, zmienną intensywnością itp. o silnie zróżnicowanej „zielonej tektonice”;
- k) należy dobrać rośliny pnące liściaste (dopuszcza się wielogatunkowość) w sposób budujący różnorodność kompozycji i zmiany kolorytu w zależności od pory roku (w tym pnącza kwiatowe), pożądane elementy pnączy tzw. „zimozielonych”;
- l) rekreacyjno – wypoczynkowe „umeblowanie” powierzchni d. ratusza w rejonie zielonej kompozycji zaprojektować jako wypoczynkowe, ogrodowe, wolnostojące, mobilne;
- 3) W części północnej płyty głównej dopuszcza się pojedynczą, zwartą, wielopiętrową i różnorodną kompozycję drzew, krzewów i zieleni niskiej (wraz z ławkami/siedziskami) zlokalizowaną poza przedpolem istniejących podcieni, orientacyjnie naprzeciw kamienicy Rynek nr 5 (narożna z ulicą Warszawską) o docelowej łącznej szerokości grupy koron w planie rzędu ok. 10÷15 m. W ramach kompozycji przewidzieć minimum trzy drzewa o zróżnicowanej wysokości i pokroju, w tym jedno docelowo stanowiące lokalną dominantę wysokościową;
- 4) Na przedpolu figury Św. Tekli, przy zachowaniu szerokości chodnika ok. 3,5÷4,0 m, dopuszcza się stworzenie niskiego podłużnego zieleńca wzdłuż krawężnika jezdni (po stronie chodnika) z wypełnieniem niskimi krzewami, krzewinkami, trawami, kwiatami.
- 5) Dopuszcza się uzupełnienie roślin w parterze zieleńca związanego z figurą Św. Tekli;

- 6) Dopuszcza się ograniczone wprowadzenie dodatkowej zieleni w rejonie pompokrytu w pn-zach. rejonie płyty głównej Rynku.
4. Należy brać pod uwagę rozplanowanie stref sezonowych ogródków gastronomicznych – należy unikać korekt granic ustalonych już stref, dopuszczalne są tylko bardzo niewielkie ingerencje.
5. Kompozycja zieleni nie może naruszać możliwości ruchu pieszego na kierunkach diagonalnych przestrzeni Rynku.
6. Przy dosyceniu przestrzeni Rynku roślinnością zakłada się maksymalnie możliwe zwiększenie ilości miejsc siedzących (różnego rodzaju) związanych integralnie z projektowaną zielenią.
7. Należy zapewnić przestrzeń dla kierunków pieszych o silnym natężeniu, nie tylko wzdłuż pierzei, ale także na kierunkach diagonalnych rynku oraz wejść pieszych na płytę Rynku z ulicy Warszawskiej, Piotrkowskiej i Małej.
8. Należy zachować w miarę niezakłócony widok na podcienia muzeum w północnej pierzei Rynku oraz na fasadę budynku Urzędu Miasta Kielce.
9. Powierzchnia płyty głównej Rynku w części centralnej i północnej (tj. strefa położona na północ od przekątnej rzutu dawnego ratusza na kierunku wschód-zachód) powinna pozostać wolna od wszelkich fizycznych barier – w celu zapewnienia uniwersalnej przestrzeni do organizacji wydarzeń i imprez o różnym charakterze (w tym imprez masowych).
10. W projekcie zagospodarowania uwzględnić możliwość okazjonalnego montażu sceny/estrady wraz z nagłośnieniem.
11. Projekt zagospodarowania Rynku dodatkową zielenią winien brać pod uwagę przepisy dotyczące dróg pożarowych.
12. Istniejące elementy tzw. „mobilnej strefy rekreacji” do adaptacji w całości lub w części, dopuszczalna rezygnacja (relokacja do innej lokalizacji).
13. Istniejące strzyżone bloki cisów (na przedpolu budynku Urzędu Miasta) do twórczego wykorzystania (zmiana formy, zmiany lokalizacji) lub do rezygnacji (możliwość przesadzenia poza obrębem Rynku).
14. Projekt zagospodarowania Rynku należy uzgodnić ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Opracował:

mgr inż. arch. Artur Hajdorowicz

